

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут обліку, аналізу та аудиту
Кафедра економічної теорії

Затверджено

Науково-методичною радою Університету,
протокол від 17 грудня 2020 № 10
Голова НМР Шевчук О.А. Шевчук

**Методичні рекомендації
для написання кваліфікаційної роботи**

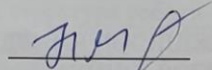
для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
денної, заочної форми навчання

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»,
спеціальність 051 «Економіка»
освітньо-професійної програми «Економіка міста та регіону»

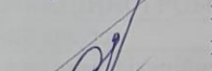
Ірпінь – 2020

Методичні рекомендації для написання кваліфікаційної роботи складені на основі Положення про порядок виконання, оформлення та захисту випускних кваліфікаційних (дипломних) робіт в Університеті ДФС України, затвердженого Вченою радою Університету державної фіскальної служби України від 26.03.2020 р. № 4 та ОПП «Економіка міста та регіону», затвердженої Вченою радою Університету державної фіскальної служби України від 14.09.2020 р. №10.

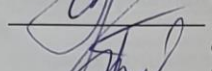
Укладачі:

Н.П. Мацелюх д.е.н., професор,
проректор з науково-педагогічної роботи,
міжнародної діяльності та інвестицій

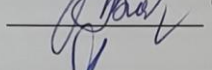

Т.М. Громова, к.е.н., доцент, завідувач кафедри
економічної теорії

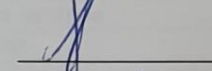

Т.В. Поснова, к.е.н., доцент

Рецензент:

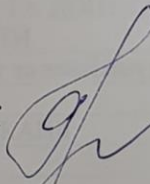
А.В. Лісовий, д.е.н., професор, завідувач кафедри
аудиту та економічного аналізу

М.О. Скорик, к.е.н., доцент

Розглянуто та схвалено кафедрою економічної теорії, протокол від 16 жовтня 2020 № 6

Завідувач кафедри економічної теорії

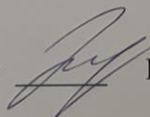

Т.М. Громова, к.е.н., доцент

Розглянуто і схвалено вченою радою Навчально-наукового інституту обліку, аналізу та аудиту, протокол від 04 листопада 2020 № 5

/В.о. голови Вченої ради ННІ ОАА А.М. Савченко

Завідувач навчально-методичного відділу

І.В. Качур, к.б.н., доцент

Реєстраційний № _____

ЗМІСТ		Стор.
1	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2.	ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	6
2.1	Вибір і затвердження теми	6
2.2	Визначення об'єкта та бази дослідження	6
2.3	Складання завдання до кваліфікаційних робіт	7
2.4	Зміст та структура роботи	7
3	ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	9
3.1	Титульний аркуш	9
3.2	Завдання на кваліфікаційну роботу	10
3.3	Анотація	10
3.4	Перелік умовних позначень	10
3.5	Зміст	10
3.6	Вступ	10
3.7	Основна частина	12
3.8	Висновки	15
3.9	Список використаних джерел	15
3.10	Додатки	16
4	ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ОСНОВНОГО ТЕКСТУ ТА ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	16
4.1	Загальні вимоги	16
4.2	Нумерація	17
4.3	Ілюстрації, таблиці і формули	17
4.4	Загальні правила цитування та посилання на використані джерела	19
5	ОТРИМАННЯ ВІДГУКУ, РЕЦЕНЗІЇ ТА ДОПУСК РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	20
5.1	Отримання відгуку, попередній захист та зовнішня рецензія	20
5.2	Підготовка до захисту та захист	21
6	ПОРЯДОК ПРИСВОЄННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ	24
7	ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ	24
	Додатки	25

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Кваліфікаційна робота є результатом завершального етапу другого етапу підготовки фахівців. Вона, відповідно до Положення про порядок виконання, оформлення та захисту кваліфікаційних робіт в Університеті ДФС України є самостійне теоретико-прикладне дослідження, що виконується здобувачем вищої освіти на завершальному етапі здобуття вищої освіти за другим (магістерським) рівнями вищої освіти.

Кваліфікаційна робота виконується відповідно до визначених напрямів наукових досліджень і має засвідчити: рівень теоретичної підготовки здобувача вищої освіти, його вміння застосовувати здобуті знання для розв'язання науково-практичних завдань, рівень засвоєння знань, наявність навичок наукової роботи, здатність критично й креативно мислити та вміння аргументувати власну точку зору.

Кваліфікаційна робота є підсумком підготовки здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем, у зв'язку з чим зміст роботи і рівень її захисту враховуються як один з основних критеріїв при оцінюванні якості реалізації відповідної освітньо-професійної програми. За відомості, викладені в роботі, використання емпіричного матеріалу та іншої інформації під час її виконання, обґрунтованість й достовірність висновків і положень відповідає здобувач вищої освіти та керівник кваліфікаційної роботи.

Виконання кваліфікаційної роботи передбачає:

- систематизацію теоретичних знань і практичних навичок, отриманих здобувачем вищої освіти за весь період навчання за спеціальністю;
- оволодіння методиками теоретичного та експериментального дослідження при розв'язанні конкретних економічних і соціальних проблем, пов'язаних з темою роботи;
- розвиток вмінь та навичок в проведенні аналітичних робіт здобувача вищої освіти до самостійного викладу матеріалу, вміння захищати публічно свою роботу.

Метою підготовки кваліфікаційної роботи є поглиблення здобувачем вищої освіти теоретичних і практичних знань з обраної спеціальності і вміння:

- використовувати набуті в процесі навчання теоретичні знання, практичні навички для вирішення певної проблеми на рівні економіки міста;
- знаходити наукові та літературні джерела з визначеної проблеми, теми, критично їх аналізувати, вивчати та узагальнювати теоретико-методологічні засади з обраного напрямку дослідження;
- аналізувати і правильно оцінювати процеси, які відбуваються на конкретному підприємстві, в організації, установі, регіонах, в країні в цілому, які впливають на економіку міста;
- критично аналізувати зарубіжний досвід вирішення проблем, що досліджуються, вміти адаптувати його до конкретної ситуації; узагальнювати статистичні та інші фактичні матеріали, вміти викласти отриманий результат у лаконічній, зрозумілій для читача формі (таблиця, схема, рисунок, діаграма тощо);
- проводити всебічну глибоку діагностику ситуації, застосовуючи сучасні методи наукових досліджень та сучасний інструментарій;
- науково-обґрунтовувати запропоновані рішення з використанням відомих методів діагностики;
- розробляти варіанти вирішення визначених проблем, оцінювати альтернативні підходи до вирішення визначених проблеми;
- робити висновки та вносити пропозиції, що мають теоретичне і практичне значення;
- вміти узагальнювати не тільки позитивний досвід діяльності конкретних міст, а й розпізнавати слабкі місця, негативні явища, протиріччя на мікро та макро рівнях;
- вміти робити доповіді та готувати презентаційні матеріали, які передають основний зміст роботи та пропозиції автора, з подальшим їх публічним захистом.

Кваліфікаційна робота повинна мати цілісний логічний, доказовий і аргументований характер, містити аналіз проблеми дослідження, реальні обґрунтовані пропозиції.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи

Відповідно до визначення рівня вищої освіти – другого (магістерського) *основною метою написання та захисту кваліфікаційної роботи є:*

- поглиблення теоретичних і практичних знань здобувачів вищої освіти з функціонування економіки міста та регіону та отримання навичок їх застосування при виконанні конкретних практичних завдань;

- оволодіння елементами наукового пошуку у сфері економіки міста та регіону;

- виявлення ступеня підготовленості майбутніх фахівців до практичної діяльності.

Працюючи над кваліфікаційною роботою, здобувач вищої освіти має продемонструвати:

- спеціальні знання, які здобуті у процесі навчання та практичної підготовки на рівні новітніх досягнень науки щодо функціонування економіки міста та регіону, що є запорукою його професійного мислення та творчої діяльності;

- навички правильної постановки проблеми та обґрунтування її актуальності, формулювання мети і завдань дослідження, побудови логічного плану і оптимальної структури, роботи з літературними джерелами та статистичною інформацією, аналізу та оцінки різних аспектів діяльності організації, обґрунтування власних узагальнень, висновків і пропозицій.

Основними завданнями кваліфікаційної роботи є:

- вивчення (або поглиблення) та узагальнення теоретико-методологічних засад з обраного напрямку дослідження;

- проведення всебічної діагностики ситуації із застосуванням сучасного інструментарію;

- розробка та оцінка альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;

- обґрунтування запропонованих рішень з використанням ситуаційного аналізу;

- підготовка доповіді та наочних матеріалів, що передає основний зміст роботи та пропозиції автора, з подальшим їх особистим захистом.

Повнота й особливості реалізації цих завдань залежать від напряму дослідження, сфери діяльності підприємства та його специфічних рис.

Кваліфікаційна робота – самостійна робота, що містить наукове обґрунтування актуальності теми, опис методів дослідження, аналіз одержаних результатів, графіки, схеми, таблиці, висновки та рекомендації щодо вдосконалення описаних методик та практичного використання результатів дослідження.

Зміст роботи базується на теоретичних знаннях фахових дисциплін і свідчить про професійну компетентність здобувача вищої освіти, визначаючи науково-дослідний та прикладний аспекти кваліфікаційної роботи. Для успішного виконання роботи здобувача вищої освіти необхідно опрацювати чинні методики щодо аналізу функціонування та управління економікою міста та регіону, що застосовуються як в практичній діяльності органів місцевого самоврядування так і в діяльності ОТГ, підприємств, установ та організацій України. Результати дослідження повинні виявити можливі резерви підвищення ефективності роботи органів місцевої влади, ОТГ, фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємництва та вказати конкретні шляхи вдосконалення їх роботи.

Особливе місце під час підготовки роботи належить опрацюванню вітчизняної і зарубіжної літератури. Важливим є аналіз даних статистичної, фінансової звітності та органів місцевого самоврядування. Все це в поєднанні з глибокими теоретичними дослідженнями теми повинно завершитися розробкою рекомендацій щодо вдосконалення чинної системи управління економікою міста та регіону, які мають бути достатньо аргументовані й підготовлені під час вивчення і узагальнення практичної діяльності структурних підрозділів місцевих органів самоврядування України, ОТГ та суб'єктів підприємницької діяльності.

Робота готується до захисту згідно з графіком, затвердженим першим проректором Університету з навчально-методичної та виховної роботи. Про недотримання здобувачами

вищої освіти часового графіку виконання кваліфікаційної роботи кафедра доводить до відома керівництво Університету.

2. ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Підготовка кваліфікаційної роботи здійснюється відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України, Міністерства фінансів України, Положення про організацію освітнього процесу в Університеті ДФС України, Положення про порядок виконання, оформлення та захисту випускних кваліфікаційних робіт в Університеті ДФС України, Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій Університету ДФС України та освітньо-професійної програми «Економіка міста та регіону» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Підготовка кваліфікаційної роботи передбачає такі етапи:

1. Вибір і затвердження теми.
2. Визначення об'єкта та бази дослідження.
3. Складання завдання до кваліфікаційних робіт.

2.1. Вибір і затвердження теми

Тематика кваліфікаційних робіт для здобувачів вищої освіти усіх форм навчання затверджується кафедрою економічної теорії згідно з компетентностями та програмними результатами навчання, передбаченими освітньо-професійною програмою. Тематика щорічно переглядається та поновлюється.

Обираючи тему, важливо визначитися, яку роль для подальшої професійної діяльності може відіграти поглиблене вивчення досліджуваної проблеми. Необхідно проаналізувати достатність фундаментальних знань, можливість розширити і використати їх у процесі підготовки кваліфікаційної роботи.

Здобувачам вищої освіти надається право самостійно обирати тему, яку необхідно зазначити у письмовій заяві на ім'я завідувача кафедри (додаток. А). Теми кваліфікаційної роботи обираються на основі переліку тем, затвердженого кафедрою. Враховуючи вимогу щорічного оновлення тем, орієнтовний їх перелік наведено у додатку Б. Також здобувач вищої освіти може запропонувати тему, що відсутня в затвердженому переліку, за умови обґрунтування важливості такого дослідження для обраного підприємства та погодження з керівником освітньої програми, розглянута і затверджена протоколом випускової кафедри. Крім того, тематику можуть замовляти державні установи, підприємства та суб'єкти господарювання, що уклали з Університетом договори про навчання здобувачів вищої освіти або мають із ним договори співпраці.

2.2. Визначення об'єкта та бази дослідження

Одночасно з вибором теми визначається об'єкт та база дослідження. Здобувач вищої освіти самостійно визначається з базою дослідження. Якщо в здобувача вищої освіти немає пропозицій щодо досліджуваного об'єкта та бази дослідження, кафедра призначає підприємство або установу, діяльність яких відповідає вимогам освітньої програми, за якою навчається здобувач вищої освіти, і з якими Університет має відповідну угоду.

Кваліфікаційна робота повинна виконуватись на фактичних матеріалах органів місцевого самоврядування, ОТГ або підприємств (організацій, установ) і вона має бути реальним проектом з дослідження управління економікою міста та регіону.

Вимоги до бази дослідження: вона повинна надати необхідні практичні матеріали за темою кваліфікаційної роботи; мати зіставні економічні показники не менше ніж за три роки для проведення аналізу господарської діяльності.

Не рекомендується виконувати кваліфікаційну роботу магістра на абстрактну тематику без використання матеріалів конкретного суб'єкта господарювання. Обов'язковим є дотримання вимоги відповідності ОПП «Економіка міста та регіону», за яким навчається здобувач вищої освіти

Кожен здобувач вищої освіти випускового курсу в заяві на ім'я завідувача випускової кафедри, яка є підставою для призначення наукового керівника, зазначає формулювання теми і базу дослідження (додаток А).

Керівника кваліфікаційної роботи визначає завідувач кафедри економічної теорії з-поміж професорів та доцентів кафедри, а в разі необхідності – практичних працівників підприємств, установ, організацій. Закріплені за здобувачами теми кваліфікаційних робіт затверджуються наказом ректора УДФСУ за поданням завідувача кафедри, за погодженням керівника освітньо-професійної програми та директора навчально-наукового інституту протягом першого семестру першого року навчання. Тому слід чітко дотримуватися формулювання теми роботи, оскільки навіть незначні зміни у її назві вважаються невідповідністю затвердженій темі. Цим же наказом також призначаються керівники кваліфікаційних робіт.

2.3. Складання завдання до кваліфікаційних робіт.

Після затвердження теми та керівника кваліфікаційної роботи, здобувач вищої освіти отримує завдання до кваліфікаційної роботи (додаток Г). Метою складання завдання є розробка календарного плану роботи, складання плану, переліку графічного матеріалу та визначення основних напрямів дослідження. Завдання на кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти складається науковим керівником за погодженням гаранта освітньої програми, обговорюється на засіданні випускової кафедри і затверджується протоколом.

Кваліфікаційна робота має виконуватися здобувачем у повній відповідності до затверджених календарного плану (графіка) та завдання.

Контроль за дотриманням календарного плану написання кваліфікаційної роботи покладається на керівника.

Здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форми навчання зобов'язані апробувати результати власного дослідження та підготувати статтю за тематикою кваліфікаційної роботи згідно з вимогами, які щорічно перед початком навчального року визначаються відповідним наказом ректора Університету для публікації у Збірнику робіт магістрів ННІ за відповідною спеціальністю.

2.4. Зміст та структура роботи

На початку роботи здобувачі вищої освіти повинні отримати та уважно почитати дані Методичні рекомендації для написання для написання випускної кваліфікаційної роботи, самостійно визначити завдання та об'єкт майбутнього дослідження, обрати базове підприємство, організацію або установу.

Об'єктом дослідження може бути процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта, конкретизує, що саме досліджується (вирішується) в роботі, а саме теоретичні, методичні, практичні аспекти (за темою кваліфікаційної роботи). Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага здобувача, оскільки предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи, яка зазначається на титульному аркуші як її назва.

Метою кваліфікаційної роботи може бути надання пропозицій щодо удосконалення функціонування та управління економікою міста чи регіону (за темою кваліфікаційної роботи).

Здобувач вищої освіти має систематизувати, узагальнити, розширити теоретичну підготовку, поглибити і узагальнити фахові знання і підготувати рекомендації щодо вдосконалення організації управління економікою міста чи регіону. Виходячи із загальної мети, здобувач вищої освіти визначає мету власної роботи.

Завдання дослідження повинні сприяти вирішенню поставленої мети, потрібно вказати, що дасть вирішення того чи іншого завдання.

Впродовж підготовки роботи керівник проводить консультації (згідно з графіком, визначеним кафедрою) та контролює виконання окремих етапів роботи.

Визначена мета і завдання предметно відображаються у плані кваліфікаційної роботи, погодженому з науковим керівником.

Зміст плану залежить від об'єкта дослідження, а план складається в процесі ознайомлення зі спеціальною та науковою літературою.

Підбір літератури доцільно починати з аналізу тих джерел, які є рекомендовані за базовими дисциплінами для галузі знань 051«Економіка». З цієї літератури можна підібрати основні джерела. Для підбору додаткових видань до теми доцільно ознайомитися і з літературою, що подана у списках літератури у цих джерелах.

Ознайомлюватися з літературою доцільно у наступній послідовності:

- 1) нормативні документи (спочатку закони, після цього – підзаконні акти);
- 2) навчальні видання (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій);
- 3) наукові видання (монографії, наукові статті, тези доповідей на конференціях);
- 4) періодичні видання (економічно-аналітичні статті) та статистичні дані;
- 5) література іноземних авторів на мові оригіналу.

Ознайомлюватися з джерелами слід у порядку, зворотному хронологічному, тобто спочатку доцільно вивчити найсвіжіші публікації. Під час пошуку нормативно-правових актів доцільно використати можливості тематичного пошуку документів у довідковій системі офіційного порталу Верховної Ради України <http://rada.gov.ua>. Перевагами даного джерела є отримання документа з урахуванням численних змін, внесених до нього, і наявність посилань до інших нормативних актів.

Книги та статті слід підбирати з використанням систематичних показників літератури в наукових бібліотеках ВНЗ. При вивченні періодичних видань краще за все використовувати останні номери журналів за певний рік, де розміщується показник статей, що були опубліковані протягом року.

На сьогоднішній день існує велика кількість міжнародних наукометричних баз даних (бібліографічних баз): Web of Science, Scopus, Index Copernicus, Astrophysics, PubMed, Mathematics, Chemical Abstracts, Springer, Agris, GeoRef. Найавторитетнішими з них, індекси яких визнаються в усьому світі, є «Web of Science» і «Scopus».

Ці ресурси не містять повних текстів статей, однак включають посилання на повні тексти в першоджерелах і списки всіх бібліографічних посилань, що зустрічаються в кожній публікації, що дозволяє в короткі терміни отримати найповнішу бібліографію по темі (глибина архіву – 20 років).

Питання плану повинні передбачати послідовне, логічне, взаємопов'язане відображення результатів дослідження і концентрований зміст роботи в цілому.

Для написання кваліфікаційної роботи використовують практичний матеріал, що логічно доповнює теоретичні положення роботи.

Аналітичні таблиці, розрахунки впливу окремих показників на базу оподаткування і на правильність розрахунків, своєчасність та повноту сплати податків до бюджету і державних цільових фондів, розміри прибутку, доходу, реалізації тощо є ключовими моментами при підготовці рекомендацій і визначенні напрямків удосконалення функціонування економіки міста та регіону.

До початку опрацювання практичного матеріалу необхідно визначити показники, що сприятимуть кращому розумінню теоретичного матеріалу, і за результатами розрахунків підтвердженню теоретичних висновків.

Практичні матеріали необхідно впорядкувати та систематизувати.

Основна фінансова інформація подається у вигляді офіційних документів органів місцевого самоврядування та документів фінансової та податкової звітності ОТГ та підприємств. Якщо дослідження ведеться на мікрорівні, доцільно використовувати інформацію безпосередньо з первинних та звітних документів.

Цифровий та ілюстрований матеріал має бути подано у вигляді таблиць, діаграм, схем, рисунків.

Результативність роботи над практичним матеріалом визначається:

1. Сформульованими пропозиціями щодо вдосконалення управління економікою міста та регіону та обліково-аналітичної роботи підприємств чи організацій;

2. Переліком проблем, які необхідно вирішити та пропозицій щодо перспектив розвитку і удосконалення обраної бази дослідження в частині його об'єкта та предмета.

Орієнтовний обсяг кваліфікаційної роботи становить до 50 сторінок комп'ютерного тексту без додатків та списку використаних джерел.

Структура кваліфікаційної роботи така:

- Титульна сторінка (додаток В);
- Бланк оцінювання кваліфікаційної роботи (додаток Л)
- Завдання на кваліфікаційну роботу (додаток В);
- Анотація та ключові слова (українською та англійською мовою) (додаток Д);
- Зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- Вступ (2-3 сторінки);
- Розділ 1 (12-16 сторінок);
- Розділ 2 (20-22 сторінки);
- Розділ 3 (5-7 сторінок);
- Висновки (2 сторінки);
- Список використаних джерел;
- Додатки.

Мова кваліфікаційної роботи - українська, стиль - науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок, послідовність - логічна.

Кваліфікаційна робота подається у вигляді переплетеного рукопису, до якого додається:

- відгук наукового керівника;
- зовнішня рецензія;
- довідка про перевірку кваліфікаційної роботи на академічний плагіат.

Крім того, документи (за наявності), що засвідчують результати практичного впровадження чи апробації роботи.

3.ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1.Титульний аркуш

Титульний аркуш є першою сторінкою кваліфікаційної роботи. Титульний аркуш роботи входить до суцільної нумерації сторінок, але на ньому номер сторінки не проставляється. На титульному аркуші зазначають повну назву навчального закладу та його відомчу підпорядкованість, навчально-науковий інститут, кафедру, на якій виконана робота, тему роботи, дані про здобувача вищої освіти, наукового керівника, гаранта відповідної освітньої програми, місто та рік подання кваліфікаційної роботи до захисту.

Скорочення в назвах закладу вищої освіти та теми роботи не допускаються.

3.2. Завдання на кваліфікаційну роботу

Завдання на кваліфікаційну роботу містить назву теми роботи, план роботи та терміни виконання всіх розділів, термін завершення роботи і подання на кафедру та інше. Завдання на кваліфікаційну роботу складається здобувачем вищої освіти разом з науковим керівником, підписується ними та гарантом освітньої програми (додаток Г).

3.3. Анотація

Анотація до кваліфікаційної роботи складається здобувачем вищої освіти після закінчення роботи повністю. Анотація складається українською та англійською мовою, розміщується на окремому аркуші разом з ключовими словами. В анотації обсягом до 800 знаків зазначаються основні положення кваліфікаційної роботи, структуровані відповідно до наведеного зразка (додаток Д).

Ключові слова (слова специфічної термінології за темою, які найчастіше зустрічаються в кваліфікаційній роботі) наводяться в називному відмінку. Кількість ключових слів - 5-7.

3.4. Перелік умовних позначень

Якщо в роботі вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, то перелік умовних позначень може бути поданий у вигляді окремого списку, який розміщують перед змістом, після анотації та списку ключових слів. Якщо в кваліфікаційній роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення повторюються менше трьох разів, перелік не складають, їхнє розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

3.5. Зміст

У змісті роботи вказують найменування та номери початкових сторінок усіх розділів та підрозділів. Зміст має об'єднувати усі заголовки, які є в роботі, починаючи зі вступу і закінчуючи списком використаних джерел та додатками.

Навпроти кожної позиції проставляють номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

3.6. Вступ

Вступ має містити обґрунтування змісту теми кваліфікаційної роботи, об'єкт і предмет дослідження, мету і завдання, які ставляться до роботи, а також наводиться опис її структури.

У вступі зазначається проблема, що потребує вирішення, ступінь її дослідження, актуальність проведення і мета дослідження в обраному напрямі, завдання, що вирішуються для досягнення мети, об'єкт і предмет дослідження, наукова новизна, практична значущість роботи. Також зазначається апробація результатів дослідження – виступи на студентських конференціях, публікації результатів дослідження. Обсяг вступу, зазвичай, не повинен перевищувати дві-три сторінки.

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та шляхів розв'язання проблеми, обґрунтування необхідності досліджень для органів місцевого самоврядування, ОТГ, підприємств та організацій.

Для обґрунтування актуальності теми необхідно стисло викласти сучасний стан проблеми, що розглядається, її значення для суб'єкта господарювання в цілому, означити необхідність подальших досліджень у цьому напрямку. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями наукового завдання обґрунтовують актуальність та доцільність роботи.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність наукового завдання.

Інформаційна основа роботи: стисло вказуються прізвища та ініціали авторів (в алфавітному порядку), що внесли найбільш відчутний вклад у рішення проблеми, основні закони і нормативні акти, що згадуються в роботі (із зазначенням у квадратних дужках номерів джерел за переліком використаної літератури).

Мета та завдання роботи повинні бути чітко сформульованими та відображати тематику дослідження. Мета роботи має полягати у вирішенні проблемної ситуації шляхом її аналізу та пошуку нових закономірностей між економічними явищами. Правильне визначення мети – процес не менш важливий, ніж формулювання висновків. Не можна формулювати мету як «дослідження...», «вивчення...» тощо, оскільки ці слова вказують на засоби досягнення мети, а не на саму мету.

Керуючись метою роботи, визначають завдання. Це зазвичай робиться у формі перерахування (проаналізувати..., розробити..., узагальнити..., виявити..., довести..., обґрунтувати..., впровадити..., показати..., розробити..., знайти..., визначити..., описати..., встановити..., з'ясувати..., дати рекомендації..., встановити взаємозв'язок..., зробити прогноз ... тощо).

Формулювання завдань необхідно робити якомога більш ретельно, оскільки опис їхнього вирішення має відобразити зміст складових частин роботи. Це важливо також і тому, що заголовки розділів і підрозділів досить часто формуються на основі завдань роботи. У подальшому, при написанні висновків доцільно їх будувати з точки зору досягнення мети і виконання поставлених завдань.

Об'єкт дослідження визначається з вибором теми та може бути процесом або явищем, що породжують проблемну ситуацію та обрані для вивчення.

Базою дослідження можуть бути органи місцевого самоврядування, ОТГ, підприємства, організації, установи.

Предмет дослідження міститься в межах проблемного об'єкта, який потребує вирішення.

Методи дослідження повинні сприяти реалізації завдань роботи. Бажано коротко та змістовно вказати, яке завдання вирішувалось за допомогою якого методу.

Джерелами інформації можуть бути дані бухгалтерського обліку, фінансова, податкова та статистична звітність.

Наукова новизна повинна містити результати самостійного дослідження та пропозиції щодо удосконалення механізму економічної діяльності об'єкта дослідження.

Практична значущість повинна відображати можливість впровадження в діяльність органів місцевого самоврядування, підприємств, організацій, установ результатів власних досліджень.

Анотація роботи повинна містити назви статей, тез доповідей, підготовлених за матеріалами роботи, виступи на науково-практичних конференціях.

Структура кваліфікаційної роботи – коротко наводиться зміст основних розділів роботи із зазначенням вступу та висновків.

3.7. Основна частина

Основна частина кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти має бути поділена на три розділи та підрозділи. У розділах основної частини кваліфікаційної роботи магістра розглядається методика і техніка дослідження та узагальнюються результати. Зміст розділів основної частини повинен відповідати темі роботи магістра та повністю її розкривати. У відповідних розділах кваліфікаційних робіт стисло, логічно й аргументовано викладається матеріал згідно з вимогами до наукових праць, які подаються до друку.

Основна частина кваліфікаційної роботи повинна мати обсяг 37- 45 сторінок.

Перший розділ кваліфікаційної роботи передбачає розкриття теоретичних основ об'єкта дослідження, еволюцію та змістову спрямованість основних концептуальних засад. У першому розділі роботи необхідно також подати характеристику базового підприємства, організації або установи і середовища їх функціонування.

Таблиця 1

Орієнтовний варіант змістовного наповнення першого розділу кваліфікаційної роботи

Розділ 1. Постановка науково-методичної проблеми та розкриття її особливостей. Загальна характеристика діяльності бази дослідження	
Підрозділ 1.1	Теоретичне обґрунтування наявності певної проблемної ситуації та визначення взаємозв'язку між поставленими завданнями
	Економічна сутність об'єкта дослідження, класифікаційні ознаки та сформульовані класифікації
	Проведення морфологічного аналізу категоріального апарату, аналізують та розробляють визначення (дефініції)
	Критичне осмислення економічного змісту об'єкта
	Критична оцінка чинних нормативних актів з визначенням напрямів для їх удосконалення
Підрозділ 1.2	Загальна характеристика діяльності органу місцевого самоврядування, ОТГ чи підприємства, на базі якого виконується робота, якісний та кількісний аналіз вирішення досліджуваного завдання в умовах діяльності вказаних установ
	При описі характеристики відповідного органу місцевого самоврядування, ОТГ чи підприємства необхідно з достатнім ступенем повноти подати наступні відомості про нього: назва органу місцевого самоврядування, ОТГ, підприємства; форма власності; профіль його роботи; стислі відомості з історії органу місцевого самоврядування, ОТГ чи підприємства; механізм управління органу місцевого самоврядування чи на підприємства; розмір підприємства, чисельність співробітників; структура підприємства, взаємодія відділів, їхні функції; особливості техніко-економічного рівня органу місцевого самоврядування, ОТГ чи підприємства; конкурентоспроможність на ринку технологій; потенціал ОТГ або підприємства (загальногосподарський, технологічний, науковий, фінансовий, організаційний, кадровий); ділові партнери органу місцевого самоврядування, ОТГ чи підприємства, характер взаємовідносин із ними; положення органу місцевого самоврядування, ОТГ чи підприємства у правовій системі: взаємовідносини з державою, з монополіями, наявність пільг, привілеїв, особливого статусу; напрями діяльності органі місцевого самоврядування, ОТГ чи підприємства, наявність перспективних шляхів розвитку, та ін.
	Основні фінансово-господарські показники діяльності за три останні роки з врахуванням специфіки об'єкта дослідження та аналітичними

	висновками, в яких зазначають тенденції зміни показників, причини, що їх обумовили, та напрями їх можливого усунення
	Алгоритм SWOT-аналізу, зокрема перелік основних позитивних і негативних факторів зовнішнього та внутрішнього середовищ об'єкта дослідження, ланцюгові зв'язки між ними
	За результатами побудови матриці SWOT, узагальнюючі висновки щодо поточного стану та перспектив розвитку бази дослідження.

У першому підрозділі розглядають економічну сутність об'єкта дослідження, класифікаційні ознаки та сформульовані класифікації, аналізують та розробляють визначення (дефініції), алгоритми (моделі) формування показників, які використовуються у процесі аналізу діяльності органів місцевого самоврядування, ОТГ чи підприємства. Здійснюють поглиблений економіко-правовий аналіз діючої нормативної бази та критичний огляд спеціальної і наукової літератури з обраної теми.

Цей підрозділ має містити огляд наукової та методичної літератури за темою дослідження, за результатами якого обґрунтовується теоретична база обраної теми, дається огляд використаних джерел, пов'язаних з темою.

Загальна кількість опрацьованих літературних джерел повинна становити не менше 40, зокрема монографії, підручники, посібники, статті тощо.

У другому підрозділі наводять коротку характеристику бази дослідження, зокрема основних видів господарської діяльності, форми власності, організаційної структури управління, економічної служби, визначають її основні функції тощо. Для кількісної оцінки результатів господарської діяльності об'єкта дослідження базового підприємства в аналітичній таблиці (дод. Л) подають основні показники його фінансово-господарської діяльності за три останні роки. При формуванні переліку показників має бути врахована специфіка об'єкта дослідження, тому система показників може бути доповнена чи змінена. Після таблиці подають аналітичні висновки, в яких зазначають тенденції зміни показників, причини, що їх обумовили, та напрями їх можливого усунення.

У другому підрозділі можна також реалізувати алгоритм SWOT-аналізу, зокрема формують перелік основних позитивних і негативних факторів зовнішнього та внутрішнього середовищ об'єкта дослідження, встановлюють ланцюгові зв'язки між ними. Характеристику стану та тенденцій розвитку цих факторів можна подати в тексті роботи, а результати їх ранжирування – у додатках. За результатами побудови матриці SWOT формулюють узагальнюючі висновки щодо поточного стану та перспектив розвитку об'єкта дослідження.

Загальний обсяг першого розділу основної частини кваліфікаційної роботи – близько 12-16 сторінок. Результати дослідження, викладені у першому розділі роботи, а також у наступних розділах, повинні мати наскрізний характер.

Другий розділ кваліфікаційної роботи – це розкриття питання організації економічної діяльності обраного об'єкта дослідження. Здебільшого цей розділ складається з двох або трьох підрозділів (табл. 2).

У першому підрозділі здобувач вищої освіти повинен описати та критично оцінити економічний стан обраного об'єкта та провести його ґрунтовний та всебічний аналіз. Необхідно розкрити організацію бази дослідження, планування, документування, порядку відображення об'єкта дослідження. Даний підрозділ слід максимально наповнити фактичною інформацією (таблиці, схеми, графіки), що візуально підтверджуватиме результати діяльності органів місцевого самоврядування, ОТГ чи підприємства за останні роки та відображає вміння використовувати здобувачем вищої освіти облікові дані для підготовки аналітичної інформації.

Таблиця 2

Орієнтовний варіант змістовного наповнення другого розділу кваліфікаційної роботи	
Розділ 2. Організація здійснення економічної діяльності в рамках об'єкта дослідження	
Підрозділ 2.1	Порядок організації економічної діяльності за обраною базою дослідження
	Відображення механізму реалізації економічної діяльності за обраною базою дослідження та його документальне оформлення
	Дослідження системи показників аналізу обраного об'єкта
	Аналіз динаміки показників діяльності базового підприємства за тривалий період часу (три і більше років), порівняння їх із значеннями показників галузевих конкурентів, оцінка тенденцій зміни відповідних показників в Україні й за кордоном
Підрозділ 2.2	Організація та планування діяльності в розрізі обраного об'єкта дослідження
	Опис експертної методики щодо проведення економічної експертизи обраного об'єкта дослідження
	Приклад конкретної економічної експертизи, що стосується бази дослідження
	Відображення недоліків у роботі бази дослідження, тобто зазначення порушень і помилок, які було виявлено, зазначення їх причин і наслідків, способи виправлення і недопущення в майбутньому тощо.

У цьому ж підрозділі роботи реалізують методику аналізу діяльності бази дослідження на основі зібраної інформації відповідно до вибраної теми. Має бути представлений аналітичний аспект об'єкта спостереження, розрахунки показників, аналітичні таблиці, графіки та аргументовані висновки відповідно до мети аналізу. При цьому здобувач не повинен обмежуватися констатацією фактів, а має виявляти тенденції розвитку процесів, недоліки та причини, що їх обумовили.

У *другому підрозділі* досліджують механізм

Потрібно проаналізувати: структуру підрозділу відповідного об'єкта дослідження; порядок планування, здійснення та узагальнення результатів діяльності. Здобува вищої освіти повинен описати дії щодо механізму функціонування обраного об'єкта та викласти і обґрунтувати застосовані методи перевірки, використані докази, виявлені помилки та порушення, ґрунтуючись на положеннях нормативних і законодавчих документів.

Здобувач вищої освіти повинен узагальнити результати дослідження та проведеної перевірки, тобто відобразити всі позитивні та негативні аспекти у здійсненні економічної діяльності на конкретному об'єкті дослідження. В цьому підрозділі можна відобразити результати проведеної перевірки бази дослідження, тобто вказати порушення і помилки, які було виявлено, зазначити їх причини і наслідки, способи виправлення і недопущення в майбутньому тощо.

Другий розділ складає орієнтовно 20-22 сторінки.

У *третьому розділі кваліфікаційної роботи* здобувач вищої освіти надає пропозиції щодо удосконалення управління економічною діяльністю обраного об'єкта дослідження з представленням їх, як результату, якому властива наукова новизна. У третьому розділі, як правило, не виділяють підрозділів.

Необхідно обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення первинної документації, планів роботи об'єктів дослідження. Тут також наводять можливості застосування інформаційних технологій для автоматизації управління економічною діяльністю.

Особливу увагу слід звернути на обґрунтування пропозицій за результатами аналізу. Для цього доцільно проаналізувати динаміку показників діяльності базового підприємства за тривалий період часу (три і більше років), порівняти їх із значеннями показників галузевих конкурентів, оцінити тенденції зміни відповідних показників в Україні й за кордоном; застосувати оригінальні методики діагностики та прогнозування економічних показників

відповідно до мети, сформульованої у вступі кваліфікаційної роботи. Здобувач вищої освіти має продемонструвати здобуті знання та вміння проводити дослідження на відповідному рівні.

Окрім наведених позицій в кваліфікаційній роботі додатково розглядають: наявні проблемні питання організації здійснення економічної діяльності, що зазначені в темі, і шляхи їх подолання; особливості застосування інформаційних технологій при здійсненні економічної діяльності.

Загальний обсяг третього розділу – 5-7 сторінок.

Примітка. Кваліфікаційні роботи, що присвячені дослідженням інших питань, повинні мати структуру аналогічну тій, що описана вище, з врахуванням специфіки питань, які досліджуються.

3.8.Висновки

У **висновках** кваліфікаційної роботи узагальнюють результати, що досягнуті під час розкриття теми роботи у розділах та підрозділах її основної частини, обов'язково подають пропозиції щодо можливої практичної їх реалізації.

Загальний висновок усієї роботи розпочинають з нової сторінки безпосередньо після викладу основної частини роботи.

Висновки і пропозиції містять перелік основних напрямків розвитку об'єкта і предмета дослідження. Також у висновку повинні знайти відображення: теоретичні пропозиції щодо тенденції розвитку об'єкта дослідження; результати експериментальних досліджень і моделювання, їх відповідність первісній гіпотезі; вплив різних факторів на зміну об'єкта і предмета дослідження. У висновку також наводиться визначення позитивних і негативних сторін питань, що розглядаються, можливість практичного використання отриманих результатів.

Висновки пишуть у вигляді тез, вони повинні відбивати основні положення по теорії, аналізу та напрямках удосконалення (розвитку) об'єкта дослідження, не торкаючись тих аспектів, які не розкривалися автором в основній частині кваліфікаційної роботи. Всі висновки формулюють чітко й стисло в логічній послідовності. Обсяг – 5-6 сторінок.

3.9.Список використаних джерел

Список використаних джерел наводиться наприкінці кваліфікаційної роботи. Рекомендована кількість назв - не менше 40.

У **списку використаних джерел** наводять навчальну та спеціальну літературу використану під час виконання кваліфікаційної роботи, нормативно-правові акти, літературні джерела вітчизняних і зарубіжних авторів та спеціальної літератури, фахових видань, електронних ресурсів. Посилання на використані джерела інформації у тексті кваліфікаційної роботи, які є обов'язковими, здійснюються шляхом наведення в квадратних дужках номера джерела у списку і номерів сторінок (якщо такі є), на яких у цьому джерелі наведена відповідна інформація.

Усі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані. Запозичення тексту без посилань на першоджерело не дозволяється. При складанні списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. - Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. - 16.

3.10.Додатки

У **додатках** до кваліфікаційної роботи подають допоміжний матеріал, який потрібний для повнішого сприйняття виконаної роботи, зокрема плани діяльності,

фінансову, податкову звітність (обов'язково), первинні документи (обов'язково заповнені), розрахунки, інструкції і методики, описання алгоритмів, ілюстрації допоміжного характеру тощо.

Додатки оформлюються як продовження наукової роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. До додатків рекомендується включати допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприйняття дослідження:

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- анкети, тести, програми;
- інструкції і методики;
- опис алгоритмів і програм розв'язання задач на ПК, які розроблені у процесі роботи над дослідженням;
- ілюстрації допоміжного характеру.

Кожний додаток друкується з нової сторінки.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої по центру відносно тексту сторінки. Малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток Б».

Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Текст кожного додатка, може бути поділений на розділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому випадку перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку. Наприклад: А.2 – другий розділ додаток А.

4.ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ОСНОВНОГО ТЕКСТУ ТА ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

4.1.Загальні вимоги

Здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня повинен уміти оформляти результати досліджень відповідно до сучасних вимог (щодо наукових звітів, рефератів, статей).

Оформлення кваліфікаційної роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення».

Норми наукової комунікації суворо регламентують характер викладу інформації, передбачаючи відмову від висловлювання власної думки від першої особи. У зв'язку з цим краще вживати мовні конструкції, в яких замість особового займенника «я» вживається займенник «ми». Це виправдано, оскільки дослідження здобувача вищої освіти здійснюється під постійним консультуванням з боку керівника.

Набір тексту кваліфікаційної роботи здійснюється на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали (29-30 рядків на сторінці), друк – на принтері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора – Word Times New Roman чорного кольору. Висота шрифту – 14 мм. Поля: зліва – не менше 30 мм, справа – не менше 10 мм, зверху і знизу – не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами по центру сторінки (без крапки).

Під час роботи з різними джерелами (наукова та навчальна література, періодичні видання) здобувач вищої освіти виписує цитати. Науковий етикет вимагає точно

відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. У теоретичній частині на одній сторінці тексту можна наводити 2-3 цитати різних авторів.

4.2. Нумерація

Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами (без знака №) у правому верхньому куті аркуша.

Першою сторінкою роботи є титульна, яка включається до нумерації, але не нумерується. На титульному аркуші зазначають повну назву навчального закладу та його відомчу підпорядкованість, інститут, кафедру, на якій виконана робота, назву роботи, дані про здобувача вищої освіти, наукового керівника, місто та рік подання роботи до захисту. Скорочення в назвах навчального закладу та теми роботи не допускаються.

Зміст має відповідати плану роботи, який затверджено разом із темою. На сторінці зі змістом зазначається номер початкової сторінки кожної складової кваліфікаційної роботи.

Якщо у роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і вноситься до змісту як «Перелік умовних позначень».

Текст основної частини кваліфікаційної роботи поділяють на розділи, підрозділи (можливо пункти). Кожний розділ починають з нової сторінки.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка великими буквами друкують заголовок розділу.

Заголовки структурних частин роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими друкованими жирними літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки) та не мають номера.

Інші структурні частини поділяються на розділи, підрозділи та пункти. Розділи нумерують послідовно суцільною нумерацією в межах основної частини кваліфікаційної роботи (між Вступом та Висновками). Перед назвою розділу вказується слово «РОЗДІЛ» та його номер. (Наприклад - **РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄДНАНИМИ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ**).

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад: «2.2.» (другий підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

4.3. Ілюстрації, таблиці і формули

Фактичні та статистичні дані наводяться в однакових одиницях виміру: абсолютних (грн, дол. США, т, м, шт.) або відносних (%).

До допоміжних матеріалів відносять: ілюстрації (схеми, графіки, креслення тощо), формули, таблиці, додатки.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку.

Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією по центру. Наприклад, другий рисунок першого розділу:

Рис. 1.2. _____
назва

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до

загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розміщувати у додатках.

За потреби, ілюстрації доповнюються або поясненнями, або коментарем.

Цифрові матеріали наводяться у вигляді таблиць. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті або на наступній сторінці.

На всі таблиці мають бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад: «... у табл. 2.1». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації скорочено пишуть слово «дивись». Наприклад: «див. табл. 1.2». Кожна таблиця відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Таблиці нумерують у межах розділу. У правому верхньому куті сторінки пишуть слово «Таблиця _._» (номер розділу, номер таблиці в розділі). Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над нею по центру (симетрично до тексту). У разі перенесення таблиці на іншу сторінку над подальшими частинами пишуть «Продовження табл. _._».

Наприклад:

Таблиця 1.2

Назва таблиці				
Заголовок графи	Заголовок графи	Заголовок графи	Заголовок графи	
			підзаголовок	підзаголовок

Джерело: []

У таблиці слід обов'язково зазначити одиницю виміру (відповідно до стандартів); числові величини повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Заголовки граф слід починати з великих літер, підзаголовки – з малих (якщо вони складають одне речення із заголовком) і з великих (якщо вони самостійні). Висота рядків – не менше 8 мм.

Бажано, щоб заголовок кожної таблиці був коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка у заголовках граф, чітко зазначити одиниці виміру показників. Слова, що повторюються, слід виносити до узагальнюючих заголовків, об'єднувальних рубрик.

При значній кількості граф таблицю можна поділити на частини і розмістити одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її шапку, а в другому – боковик.

Якщо текст, який повторюється у графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те саме», а далі лапками. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не наводяться, то в ньому ставиться прочерк (-).

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Нумери формул пишуть біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули зазначають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Якщо формула не вміщується в один рядок, її слід перенести після знаків: (=), (+), (-), (x), (:).

4.4. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Загальні вимоги до цитування такі:

- текст цитати починається та закінчується лапками і наводиться в граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

- цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні авторського тексту позначається трьома крапками, які можуть ставитися на початку, всередині та в кінці цитати;

- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

- при непрямому цитуванні (переказ, виклад думок інших авторів своїми словами) слід бути максимально точним щодо думок автора, коректним в оцінюванні його результатів і робити відповідні посилання на джерела;

- цитування повинно бути оптимальним, враховуючи, що надмірне цитування створює враження компліятивності, а недостатнє – знижує наукову цінність викладеного матеріалу.

Рекомендується робити посилання на останні видання авторів, публікації, з яких запозичені матеріали або окремі результати. На більш ранні видання можна посилатися у тих випадках, коли праці, в яких міститься необхідний матеріал, не перевидавалися.

Наприкінці кваліфікаційної роботи наводиться список використаних джерел. Рекомендована кількість назв не менше 40.

До списку літератури включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані. Неприпустимим є переклад російських видань українською мовою. Література іноземними мовами наводиться в кінці списку.

При складанні списку використаних джерел необхідно дотримуватися Державного стандарту – ДСТУ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

Основними елементами бібліографічного опису є інформація про: автора; назву твору; вид видання (за потреби – про перевидання чи переклад); місце видання, видавництво; рік видання та обсяг публікації. Список розміщують в алфавітному порядку за прізвищами авторів або першої літери назв творів. Можна також розміщувати джерела у списку за порядком посилань на них у тексті.

Авторів, які мають однакові прізвища, наводять за алфавітним порядком їхніх ініціалів, а праці одного автора – за першими буквами назв його праць. Література, яка видана різними мовами, розміщується у такий спосіб: спочатку тексти, написані кирилицею, а потім – латиницею.

Якщо у кваліфікаційній роботі використано праці, які розповсюджено на правах рукопису (кандидатські, докторські дисертації, автореферати дисертацій), то при бібліографічному описі використовують інформацію, подану на титульному аркуші.

Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки (крім газетних статей і випадків, коли посилаються на джерело в цілому). Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга цифра – номеру сторінки (наприклад, [32, с. 85]).

5. ОТРИМАННЯ ВІДГУКУ, РЕЦЕНЗІЇ, ДОПУСК РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ РОБОТИ

5.1. Отримання відгуку, попередній захист та зовнішня рецензія

Завершена кваліфікаційна робота підписується здобувачем вищої освіти та подається науковому керівнику на відгук не пізніше ніж за 30 днів до встановленого строку захисту.

Науковий керівник у відгуку:

- дає оцінку актуальності теми кваліфікаційної роботи;
- оцінює теоретичний рівень кваліфікаційної роботи, використання в ній сучасних методик;
- показує основні результати кваліфікаційної роботи;
- відображає реальність практичного впровадження пропозицій, рекомендацій випускника;
- оцінює самостійність та ставлення здобувача вищої освіти до виконання кваліфікаційної роботи;
- оцінює ступінь оприлюднення результатів дослідження;
- пропонує ДЕК оцінку роботи.

Попередній захист кваліфікаційної роботи відбувається на кафедрі економічної теорії за 1 місяць до запланованого дня захисту; отримання відгуку наукового керівника роботи - за 7-8 днів; отримання зовнішньої рецензії - за 5-6 днів, допуск до захисту - за 5 днів.

Робота на попередній захист подається з відгуком наукового керівника у завершеній формі, але непереплетена для можливого доопрацювання після зауважень на попередньому захисті.

Особистий підпис та дату подання на перевірку завершеної роботи (наприклад, 10.04.20р.) здобувач вищої освіти ставить у кінці списку використаних джерел, відступивши 2 міжрядкових полуторних інтервали.

Після ознайомлення і схвалення кваліфікаційної роботи керівник дає детальний **відгук** про її зміст за формою встановленого зразка (додаток Ж), підписує та подає роботу завідувачу кафедри. Цей відгук має свідчити про достовірність наведеної в роботі інформації, правдивість фактичних даних. Бажано, щоб у ньому були підтверджені актуальність теми для організації, самостійність автора дослідження, практична значущість аналітично-дослідницького розділу та можливості і перспективи впровадження запропонованих рекомендацій.

З метою визначення якості та ступеня готовності до захисту кваліфікаційної роботи випускова кафедра організовує попередній її захист. Попередній захист кваліфікаційної роботи проходить у присутності комісії, до складу якої залучають профільних фахівців кафедри, за участю керівника освітньо-професійної програми. Результати попереднього захисту обговорюються на засіданні кафедри, приймається рішення про допуск/не допуск роботи до захисту.

Зброшурований у твердій палітурці рукопис завершеної кваліфікаційної роботи, яка підписана здобувачем, науковим керівником та комісією, що проводила попередній захист роботи на кафедрі, за наявності позитивної характеристики роботи в письмовому відгуку наукового керівника, здобувач подає завідувачу кафедри, який приймає рішення щодо дозволу до захисту і оформлює його на титульній сторінці кваліфікаційної роботи.

Робота реєструється на кафедрі (додаток Ж) і передається директору інституту для прийняття остаточного рішення про її допущення на зовнішнє рецензування.

Зовнішня рецензія на кваліфікаційну роботу є необхідним елементом, оскільки від ретельності експертизи, аргументованості й повноти висновків рецензента значною мірою залежить оцінка роботи екзаменаційної комісії.

Зовнішня рецензія, підтверджує можливість використання матеріалів кваліфікаційної роботи в практичній діяльності. Цей відгук підписується керівником підприємства або керівником того підрозділу, на матеріалах якого виконувалась кваліфікаційна робота, та засвідчується печаткою відділу кадрів, канцелярії. Якщо матеріали кваліфікаційної роботи не можуть бути використані в органах місцевого самоврядування, на підприємстві (в організації, установі), то відгук від нього не вимагається. Але в такому разі має бути рецензія кандидата (доктора) наук, який не працює в УДФСУ або фахівця орачів місцевого самоврядування.

У відгуку (рецензії) визначається:

- актуальність, реальність та доцільність досліджень за темою роботи;
- відповідність матеріалів кваліфікаційної роботи цілям та завданням, а також ступінь їх реалізації;
- рівень теоретичної та практичної проробки питань;
- якість та вірогідність сформульованих в роботі висновків, пропозицій, рекомендацій, правильності виконаних розрахунків;
- ступінь оригінальності отриманих результатів при проведенні аналізу та розробки рішень;
- позитивні моменти та недоліки роботи;
- загальна оцінка кваліфікаційної роботи (відмінно, добре, задовільно, незадовільно);
- посада та місце роботи, вчений ступінь і вчене звання (якщо такі наявні);
- підпис засвідчується печаткою відділу кадрів або канцелярії.

У зовнішній рецензії зазначається місце роботи та посада рецензента, учене звання, науковий ступінь, прізвище, ім'я та по батькові. Зовнішня рецензія має бути особисто підписана рецензентом і засвідчена печаткою установи, де він працює (**додаток К**). Вона надається письмово і містить загальний висновок щодо рекомендації роботи до захисту. Внесення змін до роботи після отримання рецензії не допускається.

Завершена кваліфікаційна робота з зовнішньою рецензією подається завідувачу кафедри економічної теорії, який підписує її та передає з усіма необхідними документами до ДЕК для подальшого захисту.

Кваліфікаційна робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, не містить матеріалів конкретного дослідження теми на реальному підприємстві, обґрунтованих пропозицій, а також не має зовнішньої рецензії до захисту не допускається.

До захисту подається кваліфікаційна робота, яка оформлена відповідно до вимог, має відгук (рецензію) та отримала допуск завідувачем кафедри до захисту після попереднього захисту на кафедрі.

Додаткові вимоги щодо змісту та структури кваліфікаційної роботи, за необхідності, визначаються кафедрою економічної теорії, про що здобувачів вищої освіти повідомляють під час отримання завдання на кваліфікаційну роботу.

По результатах написання кваліфікаційної роботи, кожним здобувачем вищої освіти має бути підготовлена до друку наукова стаття обсягом 5-7 сторінок, яка буде видана в Науковому збірнику ННІ обліку, аналізу та аудиту. В статті мають бути відображені: актуальність, мета дослідження, автори, які досліджували дану проблематику, основний хід дослідження (з елементами новизни) та висновки і пропозиції.

5.2. Підготовка до захисту та захист

Здобувачі вищої освіти, кваліфікаційні роботи яких на попередньому захисті були оцінені позитивно, допускаються до захисту на засіданні екзаменаційної комісії. До засідання екзаменаційної комісії здобувач вищої освіти повинен ознайомитись зі змістом відгуку керівника та рецензії.

Відгук наукового керівника та рецензію здобувач вищої освіти закріплює в конверті на зворотній стороні твердої титульної обкладинки кваліфікаційної роботи.

Якісний результат попереднього захисту, схвальна зовнішня рецензія, позитивний відгук наукового керівника, наявність довідки про відсутність плагіату та виконання в повному обсязі навчального плану є підставою для формування наказу ректора про допуск здобувача вищої освіти до захисту.

До захисту здобувач вищої освіти заздалегідь готує стислу доповідь на 8-10 хвилин висвітлюючи такі важливі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження, мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, які методи використані, основні теоретичні положення та їх підтвердження в процесі дослідження з використанням необхідного ілюстративного матеріалу (таблиць, графіків, слайдів, формул тощо), зміст та якість якого перевіряє науковий керівник.

За вибором здобувача вищої освіти та рішенням кафедри захист кваліфікаційної роботи може відбуватися іноземною мовою. До складу екзаменаційної комісії має бути включений: викладач (фахівець-практик), який володіє іноземною мовою.

Захист кваліфікаційної роботи на відкритому засіданні екзаменаційної комісії, затвердженої у встановленому порядку, може відбуватися як у вищому навчальному закладі, так і на підприємствах, у закладах і організаціях, якщо там є до них практичний інтерес.

Перед захистом доцільно прочитати відгук (рецензію), особливу увагу звернути на висловлені рецензентом зауваження і підготувати аргументовані відповіді.

Процедура захисту кваліфікаційної роботи включає:

- доповідь здобувача вищої освіти про зміст роботи;
- запитання до автора;
- оголошення зовнішньої рецензії та відгуку наукового керівника або його виступ;
- відповіді здобувача вищої освіти на запитання членів екзаменаційної комісії;
- рішення комісії про оцінку роботи.

Свій виступ здобувача вищої освіти може прочитати або переказати у вигляді доповіді, яка засвідчить високий рівень теоретичної підготовки її автора, його ерудицію і здатність дохідливо викласти основні наукові результати проведеного дослідження.

Доповідь починається зі звернення: «Шановний пане голово! Шановні члени екзаменаційної комісії!» Далі здобувач вищої освіти коротко викладає сутність наукової проблеми, обґрунтовує її актуальність та мету наукових досліджень.

Особливу увагу слід надати результатам, отриманим особисто автором (що саме запропоновано, узагальнено, рекомендовано та інше), обґрунтуванню їх достовірності, новизни, значимості для розвитку теорії та практики.

При викладенні запропонованих методів вирішення наукової проблеми і наявних результатів треба зробити акцент на порівнянні їх з уже відомими науковими підходами.

У прикінцевій частині доповіді викладаються (зачитуються) основні результати та висновки, їх реалізація, можливі шляхи подальшого використання.

Під час виступу необхідно звертати увагу членів комісії на демонстраційні матеріали, коротко пояснюючи їх призначення і зміст.

Оскільки не тільки зміст доповіді, а й характер її прочитання (чи переказу), впевненість у відповідях на поставлені запитання значною мірою визначають оцінку захисту, то слід зосередити увагу на деяких правилах публічного виступу.

Доповідь повинна бути науковою, добре аргументованою. Особливо важливо, щоб мовлення здобувача вищої освіти було зрозуміле, чітке, граматично правильне, впевнене, що робить його переконливим. Якість виступу суттєво знижується, коли доповідають поспіхом, ковтаючи закінчення слів або дуже тихо і невиразно. Неприпустимі порушення норм літературного мовлення, зокрема, неправильні наголоси у словах. Спокійна, некваплива манера викладу завжди імпонує слухачам.

Слід зважити також на вибір одягу, пози під час виступу, а також жестів, міміки, манер, інших зовнішніх форм поведінки. Елегантність, охайність в одязі (без підкресленої екстравагантності) сприяє прихильному ставленню до здобувача вищої освіти членів екзаменаційної комісії, а також всіх присутніх на захисті.

Відповідати на запитання членів екзаменаційної комісії слід тільки за суттю справи чітко й аргументовано. Перед тим, як відповідати на запитання, необхідно уважно його вислухати до кінця. Рішення щодо підсумкової оцінки приймається більшістю голосів членів екзаменаційної комісії за результатами публічного захисту з урахуванням висновків наукового керівника та рецензента.

Рівень якості підготовки випускника визначається за комплексною шкалою: Європейською кредитно-трансферною системою (ЄКТС, за 100-бальною шкалою «А», «В», «С», «D», «E», «F», «FX») та національною (за шкалою «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») відповідно до п. 5 Положення про організацію освітнього процесу в Університеті ДФС України.

За виконання кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти може отримати 100 балів, з наступним переведенням у 5-ти бальну шкалу.

За зміст роботи здобувач вищої освіти може отримати максимальну оцінку - 50 балів:

1. 46-50 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який дотримався вимог методичних вказівок по виконанню кваліфікаційної роботи щодо змісту кваліфікаційної роботи; відобразив у роботі нові досягнення теорії та практики з відповідної проблеми; глибоко розкрив тему в цілому та за окремими параграфами роботи; використав при написанні роботи сучасну спеціальну літературу та практичний матеріал по об'єкту дослідження за останні 3 роки; показав здатність узагальнювати теоретичний матеріал, високу якість аналітичних досліджень; написав висновки та пропозиції, що свідчить про високий рівень засвоєння матеріалу.

2. 35-45 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який дотримався вимог методичних вказівок щодо виконання кваліфікаційної роботи, її змісту; відобразив у роботі нові досягнення теорії та практики з відповідної проблеми; розкрив тему в цілому та за окремими параграфами роботи; використав при написанні роботи сучасну спеціальну літературу та практичний матеріал за об'єктом дослідження за останні 5 років; при узагальненні теоретичного матеріалу допустив незначні помилки, але написав висновки та пропозиції, що свідчить про рівень засвоєння матеріалу.

3. 30-34 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який дотримався вимог методичних вказівок з виконання кваліфікаційної роботи щодо її змісту; відобразив у роботі досягнення теорії та практики з відповідної проблеми; розкрив тему в цілому та за окремими параграфами роботи; використав при написанні роботи спеціальну літературу та практичний матеріал за об'єктом дослідження за останні 5 років; продемонстрував здатність узагальнювати теоретичний матеріал, але отримав невисоку якість аналітичних досліджень; які, проте, свідчать про рівень засвоєння матеріалу.

4. 20-29 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який не зовсім дотримався вимог методичних вказівок з виконання кваліфікаційної роботи щодо її змісту; відобразив не зовсім нові досягнення теорії та практики за відповідною проблемою; слабо розкрив тему в цілому та за окремими параграфами роботи; використав при написанні роботи практичний матеріал за об'єктом дослідження лише за останній рік; показав здатність узагальнювати теоретичний матеріал, але при цьому отримав невисоку якість аналітичних досліджень; написав висновки та пропозиції, що свідчить про невисокий рівень засвоєння матеріалу.

5. 1-19 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який не дотримався всіх вимог методичних вказівок з виконання кваліфікаційної роботи щодо її змісту; не відобразив у роботі досягнення теорії та практики за відповідною проблемою; достатньо не розкрив тему в цілому та за окремими параграфами роботи; використав при написанні роботи не сучасну спеціальну літературу та практичний матеріал за об'єктом дослідження; не показав здібність узагальнювати теоретичний матеріал, не написав висновки, що свідчить про незасвоєння матеріалу.

За захист роботи здобувач вищої освіти може отримати максимальну оцінку - 50 балів:

1. 46-50 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який представив членам комісії роздатковий матеріал, чітко викладав на захисті основні ключові моменти кваліфікаційної

роботи, надавав грамотні кваліфіковані відповіді на зауваження рецензента та запитання членів комісії;

2. 39-45 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який представив членам комісії роздатковий матеріал, чітко викладав на захисті основні ключові моменти кваліфікаційної роботи, давав відповіді на зауваження та запитання членів комісії;

3. 33-38 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який представив членам комісії роздатковий матеріал, проте не зовсім чітко викладав на захисті основні ключові моменти кваліфікаційної роботи, давав відповіді на зауваження та запитання членів комісії;

4. 27-32 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який представив членам комісії неякісний роздатковий матеріал, нечітко викладав на захисті основні ключові моменти кваліфікаційної роботи, давав неповні відповіді на зауваження та запитання членів комісії;

5. 1-26 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який не представив членам комісії роздатковий матеріал, не знає основні ключові моменти кваліфікаційної роботи, не давав або давав неповні відповіді на зауваження і запитання членів комісії.

Голова екзаменаційної комісії оголошує результати, які включають загальну оцінку та рекомендації щодо впровадження матеріалів кваліфікаційної роботи, публікації в періодичних виданнях, рекомендації випускникові для вступу в аспірантуру тощо.

6. ПОРЯДОК ПРИСВОЄННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

За результатами успішного захисту кваліфікаційної роботи екзаменаційна комісія приймає рішення про присвоєння кваліфікації магістр з даної спеціальності відповідно освітньо-професійної програми та про видачу здобувачу вищої освіти диплома державного зразка.

7. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Після захисту кваліфікаційної роботи зберігаються в архіві Університету, а електронні варіанти розміщуються в репозитарії наукової бібліотеки, що виключає можливість їх втрати або плагіату.

Додаток А

Завідувачу кафедри

ПІБ здобувача вищої освіти _____

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітньо-професійна програма «Економіка
міста та регіону»

Група _____

Заява

Прошу затвердити тему кваліфікаційної роботи _____

за матеріалами _____

повна юридична назва органу місцевого самоврядування, ОТГ, підприємства/організації/установи_____
дата_____
підпис здобувача вищої освіти

**Тематика кваліфікаційних робіт
для освітньо-професійної програми
«Економіка міста та регіону»
на 2020-2021 н. р.**

1. Роль смарт-технологій в економіці міста.
2. Краудфандинг як інноваційний інструмент фінансування креативної сфери міста.
3. Креативна економіка як мотиватор розвитку міста.
4. Торговельно-розважальні заклади як драйвери розвитку соціально-економічної системи міст.
5. Економічна ефективність розвитку міст як складових об'єднаних територіальних громад.
6. Розвиток міських агломерацій в умовах становлення нового регіоналізму в Україні.
7. Проблематика визначення мегаполісів у глобальному економічному просторі.
8. Теоретичні аспекти моделювання впливу чинників на економічне зростання території.
9. Рейтингова оцінка умов життя населення великих міст.
10. Концепція «пружного міста» – актуальний тренд сучасного економічного розвитку урбаністики.
11. Інноваційно-інвестиційна модель розвитку міста.
12. Регіональна політика як стратегічна складова у системі державної політики.
13. Заклади освіти і науки як драйвери розвитку міста.
14. Доходи місцевих бюджетів в умовах бюджетної децентралізації.
15. Підприємства комунальної власності як основа розвитку територіальних громад.
16. Планування розвитку територій: зміст, цілі та завдання регіональної соціально-економічної політики.
17. Державна політика стимулювання економічного розвитку регіонів.
18. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади.
19. Економічні засади регулювання земельних відносин.
20. Економічні засади регулювання земельних відносин.
21. Реформування економіки регіону в сучасних умовах.
22. Структурна перебудова промисловості регіонів: мета та основні напрямки.
23. Організаційно-економічні засади розвитку АПК регіону.
24. Підприємництво як особлива форма суспільно корисної діяльності.
25. Фінанси місцевих органів влади в економічній системі держави.
26. Доходи та видатки місцевих бюджетів.
27. Порядок розробки, розгляду та затвердження місцевого бюджету.
28. Регіон як категорія просторового розвитку.
29. Інвестиції в житлове будівництво як один з напрямків сталого розвитку міста.

30. Проблеми розвитку малих міст в умовах соціально економічної трансформації українського суспільства.
31. Забезпечення сталого розвитку міст як складова соціально економічної модернізації регіонів України.
32. Урбанізація в сучасних умовах: економічний аспект на прикладі міста.
33. Аналіз нерівномірності економічного розвитку регіонів України.
34. Розвиток міських агломерацій у забезпеченні співробітництва міст та приміських сіл в умовах реформи місцевого самоврядування.
35. Оцінка та обґрунтування цілей сталого екологічного розвитку регіону.
36. Кластерний підхід до вибору пріоритетних напрямів сталого розвитку регіонів.
37. Аналіз нерівномірності економічного розвитку регіонів України.
38. Адміністративно-територіальні одиниці України: розвиток та оподаткування.
39. Регіони-лідери в економічному просторі країни: конкурентні переваги та соціальні проблеми.
40. Теоретико-методичний аналіз аспектів регулювання міжбюджетних відносин.
41. Регіональна інфраструктура: модернізація, пріоритети та перспективи розвитку.
42. Структурний аналіз економічного розвитку регіонів.
43. Концептуальні основи формування новітньої парадигми соціально-економічного розвитку регіонів.
44. Оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки регіонів України: методологія і практика.
45. Аналіз підходів до оцінювання соціально-економічної безпеки регіону.
46. Економічна ефективність: визначення, аналіз концепцій.
47. Потенціал використання інвестиційної ємності регіону.
48. Фінансові механізми державної підтримки соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації.
49. Концептуальні підходи до розвитку територіальних громад.
50. Теоретико-методологічне забезпечення вирішення завдань регіонального розвитку.
51. Стратегічні аспекти підвищення енергоефективності регіонів країни.
52. Забезпечення сталого розвитку міст як складова соціально-економічної модернізації регіонів України.
53. Соціально-економічний розвиток регіону: сучасний стан та його перспективи.
54. Інфраструктура регіонів України: сучасний стан та перспективи розвитку.
55. Сталий економічний розвиток сільських територій в умовах децентралізації

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

**Навчально-науковий інститут обліку, аналізу та аудиту
Кафедра економічної теорії**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: _____

Здобувача вищої освіти другого
(магістерського) рівня

II курсу, _____ групи,
спеціальності 051 «Економіка»
освітня програма «Економіка міста
та регіону»

_____ Прізвище, ім'я,
підпис здобувача вищої освіти по-батькові

Науковий керівник

_____ ПІБ, науковий ступінь,
підпис керівника вчене звання

Керівник освітньо-
професійної програми

_____ ПІБ, науковий ступінь,
підпис керівника ОПП вчене звання

Допущено до захисту за рішенням кафедри економічної теорії
протокол від «___» _____ 20__ № ___

Завідувач кафедри

_____ ПІБ, науковий ступінь,
підпис вчене звання

Зворотна сторінка титульного аркуша (при друці видалити)

Реєстрація № _____
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки _____
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту _____
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: _____
(підпис) (ініціали, ПІБ)

Члени комісії:

(підпис) (ініціали, ПІБ)

(підпис) (ініціали, ПІБ)

(підпис) (ініціали, ПІБ)

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

Навчально-науковий інститут обліку, аналізу та аудиту
Кафедра економічної теорії
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма «Економіка міста та регіону»

Затверджую
Завідувач кафедри
економічної теорії

**Завдання на кваліфікаційну роботу
здобувачу вищої освіти**

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи

Затверджена наказом ректора від «__» _____ 202_ №__

2. Строк здачі закінченої роботи _____

3. Цільова установка _____

Мета роботи _____

Об'єкт дослідження _____

Предмет дослідження _____

4. Вихідні дані до роботи _____

5. Перелік графічного матеріалу _____

Зразок оформлення анотації**АНОТАЦІЯ**
назва випускної кваліфікаційної роботи

Мета роботи полягає в ...

Завданнями роботи є...

Предметом дослідження є...

Об'єктом дослідження виступає...

Базою дослідження виступає

За результатами дослідження сформульовані...

Одержані результати можуть бути використані...

Кваліфікаційна робота містить _____ сторінок, ___ таблиць, ___ рисунків, список використаних джерел з __ найменувань, __ додатків.

Ключові слова: ...

Рік виконання кваліфікаційної роботи ...

Рік захисту роботи...

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу
здобувача вищої освіти Університету ДФС України

(прізвище, ім'я, по батькові)

(назва теми)

Актуальність теми _____

Наукова новизна _____

Якість проведеного аналізу проблеми, текстового та табличного матеріалу

Обґрунтованість пропозицій і висновків та їх практична цінність у роботі підприємства, установи, організації _____

Наявність недоліків _____

Загальний висновок і оцінка роботи _____

Рецензент _____

(науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

(підпис, М.П.)

(ініціали, ПІБ)

**ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

на тему: _____

Здобувача вищої освіти другого
(магістерського) рівня

II курсу, _____ групи,
спеціальності 051 «Економіка»
освітня програма «Економіка міста
та регіону»

_____ Прізвище, ім'я,
підпис здобувача вищої освіти по-батькові

Науковий керівник

_____ ПБ, науковий ступінь,
підпис керівника вчене звання

Додаток Л

Бланк оцінювання кваліфікаційної роботи

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, ПІБ
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст кваліфікаційної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30			
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10			
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5			
4. Рецензент	від 0 до 5			
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50			
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10			
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5			
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25			
4. Апробація	від 0 до 10			
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50			
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100			

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	А	5 (відмінно)
80-89	В	4 (добре)
70-79	С	
60-69	Д	3 (задовільно)
50-59	Е	
35-49	ЄХ	2 (незадовільно)

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

ДИПЛОМНА РОБОТА

РЕЦЕНЗІЯ
на методичні рекомендації для
кваліфікаційної роботи здобувачів вищої освіти
спеціальності 051 «Економіка» ОПП «Економіка міста та регіону»

Для успішного написання і захисту кваліфікаційних роботи здобувачам вищої освіти необхідно виконати велику роботу по опрацюванні чинних методик з економічної діяльності органів місцевого самоврядування, ОТГ та підприємств міста чи регіону. Результати кваліфікаційної роботи повинні виявити можливі резерви підвищення ефективності роботи державних органів влади та фінансово-господарської діяльності юридичних і фізичних осіб та вказати контрольні шляхи вдосконалення їх роботи.

Враховуючи складність і важливість написання кваліфікаційної роботи, методичні вказівки для виконання кваліфікаційної роботи є актуальним, своєчасними, мають практичне і методичне значення.

Методичні рекомендації логічно побудовані, викладені на належному методичному і науковому рівні, охоплюють всі етапи підготовки, написання і захисту кваліфікаційної роботи: вибір тем; визначення мети, завдання та вибір об'єкта дослідження; складання плану кваліфікаційної роботи, підбір та опрацювання літератури за темою дослідження; збирання та аналітичне опрацювання практичного матеріалу; написання кваліфікаційної роботи; підготовка та захист кваліфікаційної роботи.

Методичні рекомендації для кваліфікаційної роботи магістра можуть бути рекомендовані до затвердження, опублікування і використання.

Рецензент

Скорик М.О., к.е.н., доцент

РЕЦЕНЗІЯ
на методичні рекомендації для
кваліфікаційної роботи здобувачів вищої освіти
спеціальності 051 «Економіка» ОПП «Економіка міста та регіону»

Кваліфікаційна робота – один із важливих і перспективних видів дослідницької діяльності в системі вищих навчальних закладів, у якому розвивають уміння вирішувати дослідницькі завдання, самостійно орієнтуватися в науковій літературі, що виконують здобувачі вищої освіти, із метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, здобутих за час навчання, та їхнього застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Кваліфікаційна робота як один із видів самостійної роботи здобувачів вищої освіти є завершеним науковим дослідженням у певній галузі знань, що містить сукупність положень, які виносять на публічний захист. Кваліфікаційна робота має на меті розвиток у здобувачів вищої освіти навичок у творчій роботі, оволодіння методами сучасних наукових досліджень, поглибленого вивчення будь-якого питання чи розділу навчальної дисципліни.

Мета написання кваліфікаційної роботи - поглиблення здобувачем вищої освіти теоретичних і практичних знань і вмінь з обраної спеціальності, а саме:

- використання набутих в процесі навчання теоретичних знань, практичних навичок для вирішення певної проблеми на рівні економіки міста чи регіону;
- знаходження наукових та літературних джерел з визначеної проблеми, теми, критичний їх аналіз, вивчення та узагальнення теоретико-методологічних засад з обраного напряму дослідження;
- аналіз і правильне оцінювання процесів, які відбуваються на конкретному підприємстві, в організації, установі, регіонах, в країні в цілому, які впливають на економіку міста тощо.

Для написання кваліфікаційної роботи здобувачі вищої освіти мають опрацювати чинні методики, а також вітчизняну та зарубіжну літературу щодо особливостей функціонування і управління економікою міста та регіону. Результати кваліфікаційної роботи повинні віднайти можливі шляхи щодо покращення фінансово-господарської діяльності органів місцевої влади, об'єднаних територіальних громад, суб'єктів підприємництва, вказати напрямки та рекомендації щодо вдосконалення їх роботи.

Відповідно до цього, методичні рекомендації для виконання кваліфікаційної роботи є своєчасними та актуальними, мають практичне та методичне значення, викладені логічно та на належному методичному і науковому рівні, включають всі етапи підготовки, написання і захисту кваліфікаційної роботи.

Методичні рекомендації до написання кваліфікаційної роботи можуть бути рекомендовані до затвердження, опублікування та використання здобувачами вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 051 «Економіка» ОПП «Економіка міста та регіону».

Рецензент

Лісовий А.В., д.е.н., професор